

Pojem: Otevřené dílo

Definice pojmu je přisuzována italskému spisovateli Umbertovi Ecomi. Je to typ literárního díla určeného co nejširšímu spektru čtenářů, kteří se mohou jakkoliv lišit vzděláním, politickým smýšlením, sociálním postavením, věkem či náboženským vyznáním. U otevřeného díla nelze jednoznačně určit žánr, protože se zde žánry navzájem mísí, stejně tak je nemožné jej důsledně interpretovat. Otevřené dílo nabízí svobodu v tom, jakým způsobem se rozhodneme dílo pochopit. „Otevřenost, jež je podmínkou estetického prožitku, vězí jednak ve dvojité povaze organizace komunikace estetické formy, jednak ve transakční povaze procesu rozumění. V umění 20. století však otevřenost nabývá někdy až extrémních rozměrů, jelikož stále víc autorů pracuje se sémantickou nejednoznačností jako poetickým principem.“ Typickým "otevřeným dílem" je například Ecoův román *Jméno růže*. To může být vykládáno jako detektivka, historický román, teologický či filosofický spis anebo dokonce sci-fi. Pojem otevřené dílo významně souvisí s postmoderní literaturou.

Literatura: Umberto Eco: Poetika otevřeného uměleckého díla

Otevřené dílo je jednou z jeho nejslavnějších uměleckých děl, proslavilo jej hlavně v užším kruhu čtenářů esejí zabývajících se problémy moderního umění. Poprvé vyšlo již v roce 1962 a stalo se klasickým textem. Text se zaměřuje nejen na moderní díla, ale zaměřuje se i na otázku co „otevřenost“ je a co vlastně znamená a do jaké míry vlastně umělecké dílo otevřené být může. Otevřenost díla je velmi složitá a dá se na ni nahlížet z mnoha odlišných pohledů a souvisí také s filozofií a fyzikou. Otevřenosti se časem dostalo značné složitosti.

Umberto Eco zpočátku uvádí příklady hudebního otevřeného díla, interpretovi (čili hudebníkovi) je skýtána svoboda, sám zasahuje do tvorby kompozice. Jako příklad zde uvádí skladbu „Klavierstück XI“ od Karlheinz Stockhausena a dalšími, kde skladatel navrhuje na jediném velkém listu papíru řadu seskupení, mezi nimiž má provádějící volit nejprve to, čím začne, pak případ od případu. Svoboda interpreta se zde zakládá na kombinační struktuře skladby na tom, že instrumentalista instaluje pořadí hudebních frází. Na rozdíl od klasických uměleckých děl, která mají uzavřenou formu. Jako protiklad je typickým příkladem uzavřenosti díla je „Aida“ od Johanna Sebastiana Bacha. Otevřené dílo má vyvolat v interpretovi „akt vědomé svobody“.

V období osvícenství a romantismu je utvářena také svoboda poezie, čím je báseň vícevýznamová, tím je také více zajímavá např. Verlainovy básně.

Se symbolismem 2. Pol. 19. Stol. Se objevuje vědomá poetika „otevřeného“ uměleckého díla. Velká část moderní literatury se opírá o symbol jako o výraz neurčitosti, který zůstává

otevřen stále novým reakcím a interpretacím. Jako příklad zde uvádí Kafkův Proces. Významy zde nejsou předepsány, nejsou garantovány žádnou encyklopedií, nezakládají se na žádném řádu- jsou nevyčerpatelné. Na rozdíl od středověkých alegorií se liší vystavěním významů na symbolice, ne však na pevném základu. Jako nejmarkantnější příklad „otevřeného“ uměleckého díla uvádí dílo J. Joyce „Odysseus“.

Fenomén „uměleckého díla v pohybu“, díla, která se projevují schopností formovat se jako stále nové. Připomíná zde Calderovy „mobiles“ a pohyblivé stěny poslucháren na Univerzitě v Caracasu(mohou si zde vytvořit pro svou práci co nejpříznivější prostředí) či nábytek s možností různých proměn. Z literatury jako „umělecké dílo v pohybu“ uvádí Mallarmého „Livre“ , které mělo být cílem a završením světa samého, dokonce ani stránky zde neměly mít pevný pořádek(měly být sestavované podle permutačních zákonů, kniha začínala vprostřed)mělo být vícedimenzionální, ale zůstalo nedokončené.

Každé provedení umělecké dílo vysvětluje, ale nevyčerpává. Umělec skýtá interpretovi dílo čekající na dokončení. Otevřenost a dynamika uměleckého díla spočívá v dávání se k dispozici, k produktivnímu doplnění. Otevřenost ale nelze považovat za chaos, je brána jako druh svobody pro interpretaci.V otevřeném díle autor vyzývá k další interpretaci.

Téma k aplikaci: fotografie jako otevřené dílo

Fotografie představuje umělý obraz reality. Díky digitalizaci je lehce reprodukovatelná a manipulovatelná. Dnes je brána jako umění, změnila celkový charakter umění. Od počátků s černobílými fotografiemi přes barevné po 3D fotografie se neustále vyvíjí. Jeví se jako otevřené dílo díky nekonečným možnostem montáží fotografií či množství efektů a snímků a možností naprosté tvůrčí svobody. Vynález fotografie způsobil obrazovou revoluci. Před objektivem se dá ovlivňovat realita, volně manipulovat s obrazem po expozici či ovládacími prvky kamery. Možnosti jsou velmi rozsáhlé a každý si je může volně utvářet a posílat dát k další interpretaci.

Zdroje:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Otev%C5%99en%C3%A9_d%C3%ADlo

<http://intermedia.ffa.vutbr.cz/opera-aperta>

Použitá literatura: Umberto Eco, Poetika otevřeného uměleckého díla